

Maksumaksja ja aineväline haridus

Ma jälestan sõnu maksumaksja nõuab, maksumaksja tahab teada, maksumaksjale pole mitte ükspuha jms. Eriti imelik on seda kuulda haridust juhtivate inimeste suust. Kes on see müstiline maksumaksja? Kus ta elab, mida ta sööb, mis keelt ta räägib? Kust ta äkki välja kukkus? Siiaaani olid Eestis ikka eestlased ja venelased (või siis muulased), rikkad ja vaesed, targad ja rumalad, kultuurilembelised ja matsid, nüüd aga on nagu välgelgest taevast meie keskele ilmunud mingi maksumaksja, kes aina nõuab, dikteerib, käsutab. Ei tohi lapsele korrutustabelitki pähe lasta õppida, kui juba mind ähvardatakse mingi hirmsa maksumaksjaga, kes tuleb minu kooli ja virutab mulle kõikaga pähe. Nii ei tahaks ma seda sõna kuulda haridusministri suust. Veelgi enam — iga päev Tatari tänavalt koju minnes vaatan ma valmiva Muusikaakadeemia poole suure hirmuga, peas vaid üks mõte: "Kas maksumaksja pole juba seda karpi maha müünud või ära ostnud? Ehk jõuavad ikka muusikud enne maksumaksjat sisse kolida!?"

Ainekesksus moelaine harjal

Teine moesõna on sama kategooria inimeste suus ainekeskne haridus. Meie haridus olevat liialt ainekeskne. See olevat väga paha. Mujal, eriti Šotimaal, olevat teisiti. See olevat väga hea. Aga kui hea seal Šotimaal siis ikka ära pole? Kuidas on emakeele, s.o gaeli keele oskusega? Või ehk on neil võõrkeeleeõpetusega, s.o prantsuse keelega, koolides asjad nii korras, et kõik aina parleetavad? Kas nad tunnevad hästi oma ja maailma ajalugu ning geograafiat? Seda tahaks teada neilt ministeeriumi ideoloogidelt, kes Šotimaa haridussüsteemi Eestis sisse juurutavad. Kas inglise keele kommunikatiivmeetodi harrastajad külastavad Šotimaal inglise keele või prantsuse keele tunde? On ju viimane neil võõrkeel, milleks siis Ühendatud Kuningriigis inglise keele oskuse pärast veel vasikavaimustusse sattuda?

Liigne ainekesksus, ebakommunikatiivsus — need olevat need väärnähud, mis tuleb kibekähku meie haridusest välja juurida. Ja juuritaksegi. Mina aga küsin: kuivõrd kommunikatiivne see põhjamaa natuur ikka on? Isegi mina ei viitsi asja ees teist taga iga välis-

Koolijuht

Lauri
Leesi

maalasest kirvenäoga kommunikeeruda. Kah mulle asi! Pole tuju ega tahtmist. Mõnikord tahaks ka vait olla. Paari päeva eest tahtis minu käest keegi belglane kohvikus Metropol reada saada, kuidas ma suhtun tšetšeenidesse. Küsisin vastu, kuidas ta suhtub austraalia aborigeenidesse. Ja oligi kogu suhtlemine.

Kõige ilusam on see, kuidas välismaa lektorid meil kohanevad. Oleks ju täiesti loomulik, et õppejõud, kes meie keelt ei tunne, omandab eesti keele samas mahu kui meie algaja tema emakeele. Õpib, näiteks, meie õppur ära *Who is it? It's a man*, õpib välismaalasest lektor sama ära ka meie keeles. Kui ta pole selleks võimeline, ei ole ta minu silmis mingi professionaal. Lihtsalt seikleja, kes meie iseseisvumise enda heaolu nimel ära kasutab.

Aineväline emakeel

Ka need õpikud, mida meie haridusministeerium koolidele soovitab, kipuvad üha enam "ainesisesed" olema. Näiteks inglise keele õpikus "Tip Top IV" kannab üks õppetükk pealkirja "Are you superstitious?" (kas sa oled ebausklik?). Teises õpikus "Connect" arutatakse pikalt ja laialt, kas varas tungis sisse paremast või vasakust aknast ning sellest, mida ta ära viis. Viimane uudis Prantsusmaalt: vastilmunud keeleõpik välismaalastele algab lausega: "Ma olen töötu." See ongi kommunikatiivsus keeleõppes. Tal on, muide, nüüd uus nimi — produktiivne meetod!!!

Aineväline emakeel, ainevälised võõrkeeled, geograafia, ajalugu — seda kõike ma kujutan ette, sest igapäevane elu annab selleks musttuhat võimalust. Koolis näeb see välja nii, et lihtsalt plärotakse 45 minutit järjest. Pinnitakse välja lapse suust jah või ei, ja edasi on mök-mök. Aga kuidas peaks välja nägema aineväline kehalise kasvatus tund — seda ma oma fantaasiarikkuse juures küll ette ei kujuta.